

INNGREP /sokndal en fotoutstilling av ADRIAN BUGGE

Som en del av Velferdens nye program AVGANG / DEPONI, ønsker vi velkommen til Adrian Bugges fotoutstilling om menneskeskapte inngrep i norsk natur - med spesielt fokus på transformerte landskap i Sokndal kommune!

Det blir også mulighet til å kjøpe Adrians helt nye fotobok 'INNGREP', som har mange bilder fra Sokndal.

Denne helt unike fotoutstillingen gir oss en spennende inngang til å reflektere dypere rundt hvordan vi forandrer det norske landskapet i jakten på verdifulle ressurser. Utstillingen peker mot interessekonfliktene i aktuelle saker om vern av natur, det grønne skiftet, sikring av arbeidsplasser og velferdsstatens økonomiske framtid.

På Velferden vil du se fotografier av kunstige fjell av jord og sand, hull der det en gang var fjell og monumental infrastruktur fra blant annet kraftutbygging. Bildene er vakre, velkomponerte, fargerike og stemningsfulle. Noen av dem er på vippen mot det

nasjonalromantiske, med lag av fjell som forsvinner inn i tåkeheimen. Andre er krystallklare med detaljer som ikke legger skjul på noen ting som helst og viser det de viser.

Alle er et resultat av Adrians respektfulle og tålmodige utforskning av en ny type norsk natur. Selv sier han at "utforskningen av inngrep er noe som fascinerer og skremmer meg, fordi det er her ressursene finnes. Trenger vi kanskje menneskeskapte inngrep for å forstå hva som er i ferd med å gå tapt?" På Haua og i resten av Dalane er vi godt kjent med disse problemstillingene, og den industrielle stoltheten gjenspeiles i kommunens våpenskjold med sine tre hakker.

I Sokndal har vi gjort inngrep i fjellene mellom gårdene våre i snart 200 år, og vi har blitt veldig flinke til det. Nettopp derfor blir denne utstillingen spesielt aktuell da den gir oss mulighet til å oppleve våre egne inngrep sett gjennom Adrians fotografiske blikk.

INNGREP, SOKNDAL. PERSONLIG UTSTILLINGSTEKST av Adrian Bugge

I fjor hadde jeg atelier i en nedlagt gruve! Eller i hvert fall nesten, da jeg i april 2022 hadde residency på Velferden Sokndals Scene for Samtidskunst, som holder til i det nedlagte industriområdet til gruveselskapet Titania. Der er naturen dekket av sanden som ble igjen etter gruvedriften, så de postindustrielle omgivelsene var et perfekt sted å jobbe med min fotobok om menneskeskapte inngrep i norsk natur.

Vindkraft og bergverk

Jeg bodde i den gamle direktørboligen til Titania, og derfra så jeg vindturbiner i det fjerne. Med det samme jeg hadde pakket ut, syklet jeg mot dem for å fotografere, det var lengre enn det så ut. Ved et vann måtte jeg parkere sykkelen og gå videre oppover til fots. På avstand ser det ut som turbinene står tett i tett, men vindparken er spredt over et stort område med brede

veier imellom. Turbinbladene kastet lange, bevegelige skygger i landskapet og laget en uhyggelig, susende lyd. Jeg følte meg liten inne i vindparken. Jeg gikk opp på en høyde og ble forbløffet over utsikten: Enorme mengder stein var dumpet i naturen så langt øyet kunne se. Gruveområdet til dagens Titania-gruve med tipper med gråberg ruvet i forgrunnen, og bakenfor skimtet jeg det digre landdeponiet (med samme type sand som det er rundt atelieret). Selv vindparken ble liten i sammenheng.

Deponiet

En annen dag syklet jeg mot selve deponiet, som jeg hadde sett utsiden av på veien til Sokndal fra Flekkefjord. Jeg ville finne ut hva som befant seg bak demningen og klatret opp på en høyde i nærheten. Som med vindmøllene var turen mye lengre og brattere enn jeg hadde trodd! Her var det tydelig at det ikke pleier å gå folk, men noen steder var det spor etter en gammel turvei fra tiden før deponiet ble anlagt. Jo nærmere jeg kom deponiet, jo mer sand var det i landskapet. Til slutt kom jeg helt frem til kanten og kunne se ned på et merkelig landskap. Ved demningen var det en flat slette av sand. Over sletten blåste små sandstormer. Svære bulldosere og biler kjørte rundt på overflaten, så her var massen tydeligvis fast, men lenger bort virket det som om sanden stadig ble våtere. Langs kanten av deponiet står svære vindturbiner. Det var noe uvirkelig med stedet – finnes det virkelig så store inngrep i Norge?

Sakte og raskt på en gang

Sokndal var den første kommunen i Norden som ble medlem av Cittaslow, som skal være langsomme byer med gode, lokale verdier som en motvekt til tidsracet som følger av moderne industrialisme. Syklende inn til Sokndal fra Egersund klarte jeg likevel ikke å overse alle vindturbinene, gruve-inngrepene og til og med en racerbilbane oppe i fjellene. Men denne dagen syklet jeg ikke mot inngrepene, men tok av den korte veien ned til Sogndalstrand, et kyst-tettsted av nasjonal verdi som var det første kulturmiljøet i Norge som ble fredet. I Sogndalstrand så også naturmiljøet opprinnelig ut, men hva var den buldrende lyden i bakgrunnen? Jeg gikk opp på en høyde og så en uthulet ås og et halvt fjell. Et enormt pukkverk spiser seg inn i fjellet og et kalkbrudd har etterlatt seg et krater som jeg i ettertid oppdaget at er vurdert som deponi for farlig avfall. Det virker ikke som turistene ser alt dette. Muligens er naturen for sterk, eller at de bare ikke vil se? Kanskje det også ville være dobbeltmoralisk å bli forarget over inngrepene som vår moderne livsførsel krever? Vindmøllene leverer strøm til Googles datasentre som et miljøtiltak for å erstatte fossil energi, og de fleste av oss har daglig kontakt med titandioksid fra graven uten å vite det, f.eks. i husets hvite vegger, tannpastaen og inntil nylig også i fiskebollene.

Syklende med kamera

Jeg liker å sykle når jeg fotograferer landskap. Jeg rekker over relativt store områder og får

en nærhet til landskapet som man ikke får gjennom bilvinduer. Jeg er for utålmodig til å vente lenge på de perfekte forholdene, men sykler heller rundt til det rette øyeblikket plutselig er der. Jakten på motiver blir en måte å utforske området på, og ofte finner jeg ut mer detaljer om hva jeg har tatt bilde av etterpå. Det betyr ikke at fotograferingen er tilfeldig, for jeg har en klar formening om hvor jeg vil dra og vet akkurat hva jeg er ute etter for å ta frem kameraet.

Hvorfor Sokndal?

Sokndal interesserte meg fordi dette er åstedet for noen av Norges største inngrep. Det var her Bellona vant kampen mot fjorddeponering, omtalt som en av de største seirene for miljøbevegelsen. De vant kampen, men som bildene mine viser, ble ikke avfallet borte av den grunn. Inngrepene i Sokndal både fascinerer og skremmer meg. I motsetning til turistene som kommer for naturens skyld, kom jeg for å oppleve og fotografere inngrepene, men kunne ikke unngå å bli berørt av det forblåste, fjelliknende landskapet. Det er ofte på sånne unike steder de største inngrepene finnes. Den spesielle geologien er ikke bare fin å se på, men er en gullgruve for mineralutvinning. Flere steder syklet jeg forbi felt med geologiske undersøkelser der de lette etter metaller og sjeldne jordarter som skal være så viktige for det grønne skiftet, og vinden fra Nordsjøen gjør at flere vindturbiner er planlagt. Dagens inngrep er nok bare en forsmak på hva som kommer.

Verksliste

- 1 - Sogndalstrand. fredet kystmiljø og bergverkindustri, Sokndal, Rogaland, 2022
- 2 - Demning (innside) II, landdeponi. Titania, Sokndal, Rogaland, 2022
- 3 - Vei. Tunnelstuå og Jøssinghavntunnelen II på FV44, Rogaland, 2022.
- 4 - Deponi. Sandbekk, Sokndal, Rogaland, 2022.
- 5 - Demning utside, Sokndal 2022.
- 6 - Deponilandskap, Sokndal 2022.
- 7 - Transformert Landskap, sokndal 2022.
- 8 - Inngrep (bok), 2023
- 9 - Dagbrudd. Titania As, Sokndal, Rogaland, 2022
- 10 - Utskipningshavn. Titania, Jøssingfjorden, Rogaland, 2022.
- 11 - Demning (innside), landdeponi. Titania, Sokndal, Rogaland, 2022
- 12 - Demning (utside) landdeponi. Titania, Sokndal, Rogaland, 2022

Store bilder 150 x 100 cm:

Bildestørrelse 150 x 100 cm, ark 160 x 110 cm
Archival pigment print. Canson Photosatin Premium RC 270 g
Opplag 10 stk i størrelse 150 x 100 cm
Pris: 14000 kr

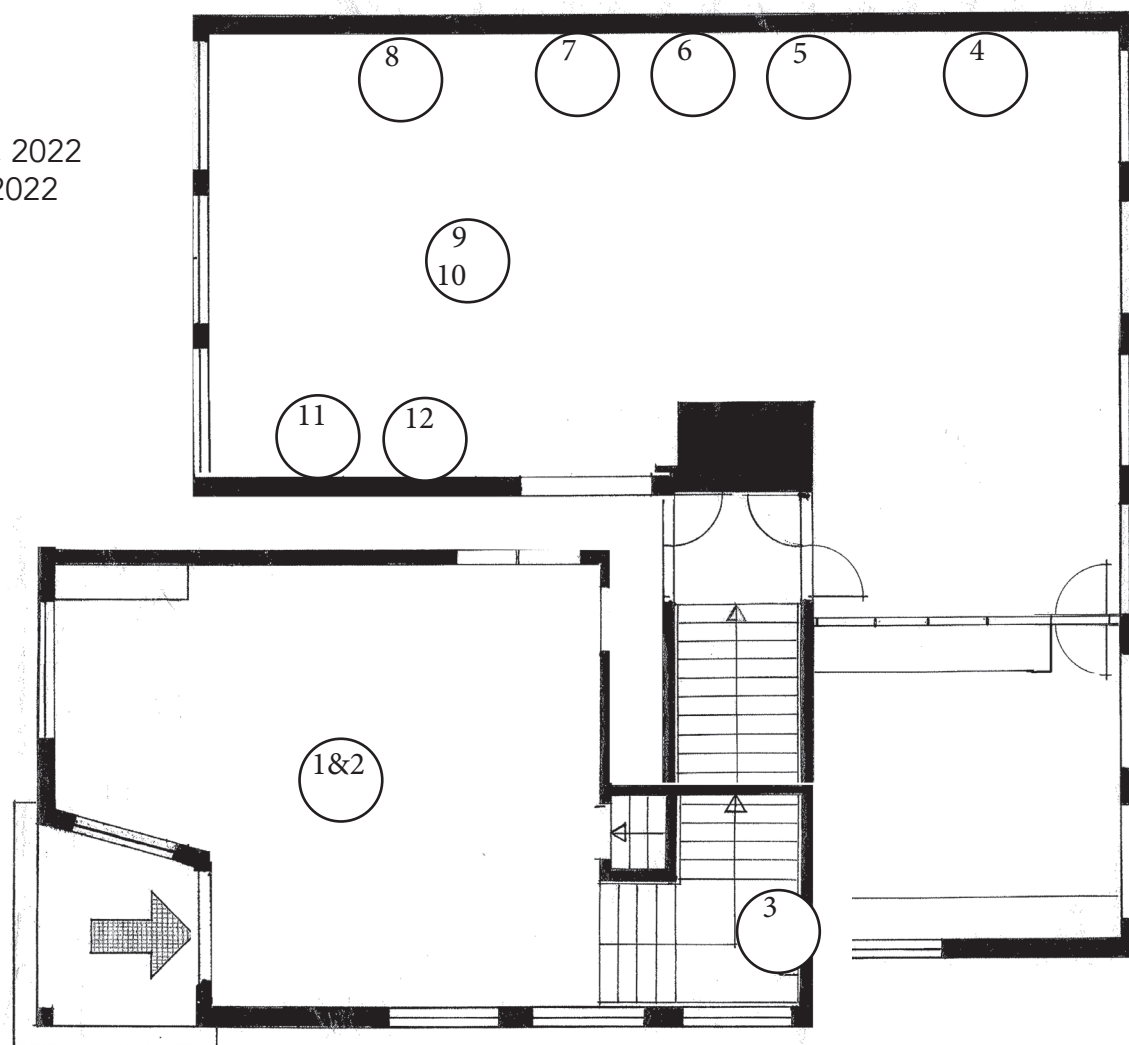
Middels store bilder 90 x 60 cm

Bildestørrelse 90 x 60 cm, ark 100 x 70 cm.
Archival pigment print. Canson Photosatin Premium RC 270 g
Pris: 10000 kr

Innrammete bilder

Bildestørrelse 53 x 80 cm, hele arket ca. 72 x 100 cm.
Archival pigment print (Canson Baryta Photographique II 310 g)
på Dibond-plate og rammet inn med avstandlist og refleksfritt
museumsglass. Opplag: 10 stk.
Pris: 20000 kr

Boken selges for kr 300,-
Vips 41501643
Adrian Bugge

Utstillingen er støttet av:

Bergesen-
stiftelsen

Kulturdirektoratet

Rogaland
fylkeskommune

FRITT ORD

Sokndal
kommune

QR kode til www.velferdenscene.com
for mer info om kunster og vår
instagram og facebooksider.